

FÜGGETLEN UJSÁG

POLITIKAI ÉS MEZŐGAZDASÁGI KÉPES HETILAP A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Egészévre . . . . . 2 frt.
Félévre . . . . . 1 „
Három hónapra . . . . . 50 kr.

Szerkeszti és kiadja:
BAROSS KÁROLY.

Egyes szám ára 6 krajczár.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, (Köztelek).

A nemzeti párt vezére.

A „nemzeti párt” szintén egyik ellenzéki pártja a képviselőháznak, a régi Sennyey-féle ellenzék volt a magja s 1887-ben vette fel a „nemzeti” nevet.

A nemzeti párt vezére gróf *Apponyi Albert* daliás, élet-erős férfi, ma 48 éves. Ő a képviselőháznak „arany-száj” szónoka, sőt elmondhatjuk róla, hogy az első magyar szónok.

Alapos tanultsággal lépett a politikai pályára. Iskoláit külföldön végezte; mint fiatal ember bejárta Német- és Franciaországot, mindenütt tapasztalatokat gyűjtve és tanulva.

1872-ik évben Szent-Endrén választották meg képviselőnek, azután a bobrói kerület követe lett, most pedig Jászberény városának a képviselője.

Gróf *Apponyi Albert* sok éven át küzdött nagy tudása és szónoki képességével a Tisza Kálmán kormánya ellen. Azok közé tartozott,

a kik elejétől fogva belátták, hogy rossz vége lesz a Tisza Kálmán kormányzásának s annak a rossz politikának, a mit a Tisza pártja követ.

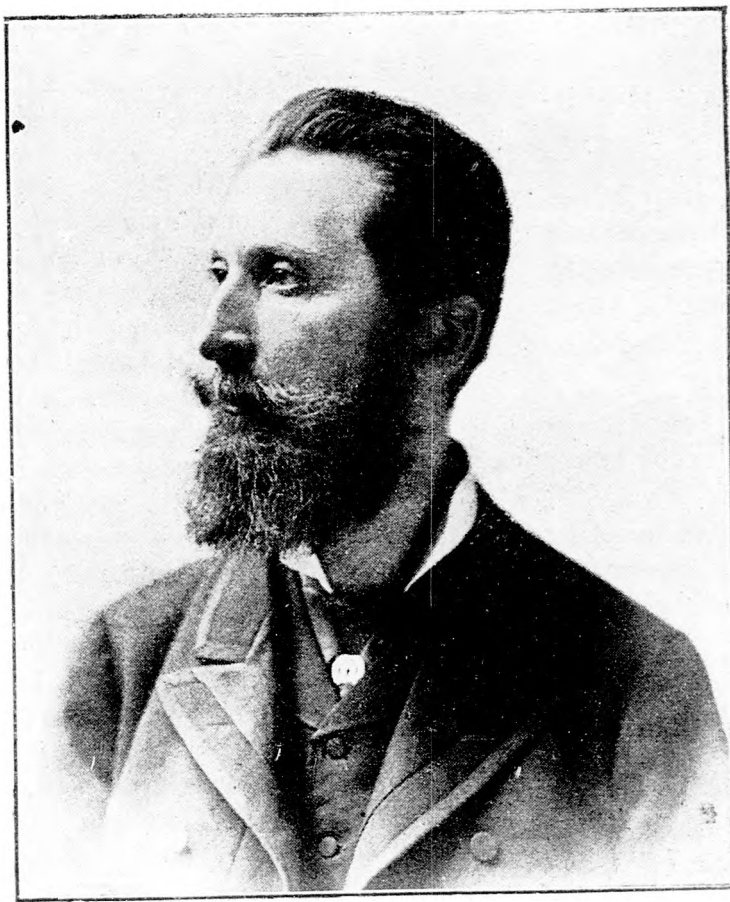
A küzdelmet folytatta azután is, hogy Tisza megbukott a szabadelvű börze-párt ellen, a mely *Wekerle* juttatta a kormányelnökségre.

Most hogy *Wekerle* is megbukott és a király is észrevette, hogy gróf *Apponyinak* sokban van igaza, meghívta őt, hogy az új kormány alakításában tanácsát kikérje.

Ez már annak a jele, hogy legközelebbre várhatjuk, hogy gróf *Apponyi* pártja kerül kormányra, különösen most, hogy a gróf *Szapáry* Gyula pártjával, a kilépettek-

kel fognak a báró *Bánffy* nemsokára bekövetkező bukása után egyesülni.

Gróf *Apponyi Albert* sokat foglalkozott a gazdák és kisiparosok bajával s így tőle, ha kormányra kerülne, sokat várhatnánk.

Gróf *Apponyi Albert*.

A néppárt.

Sok a baja ennek a szegény országnak; de sok is az orvosa. A mi olvasóinknak már nem szükséges hosszasan magyarázni, hogy miben állnak e bajok, melyek ez alatt a „szabadelyű” börzekormányzás alatt rágyültek a nemzet fejére. Fel vannak sorolva e bajok a „Független Ujság” legelső számában.

Szívesen fogadunk és üdvözlünk minden olyan törekvést, mely nyílt őszinteséggel, becsületos jóakarattal iparkodik a magyar haza valódi bajainak orvoslásán, fáradozik a magyar nép igazságos követeléseinek kielégítésében.

Ebből a szempontból üdvözljük a legújabb magyar politikai pártot, mely e hó 29-én Budapesten megalakult. Üdvözljük mindenekelőtt azért, mert 14 pontban kifejtett célja jó részben (5—11) egyezik azzal a törekvéssel, a melyet a „Független Ujság” maga elé tűzött, t. i. a földmives- és kisiparos-osztály helyzetének javítását. Üdvözljük továbbá azért, mivel nem helyezkedett felekezeti álláspontra, hanem általában a keresztény érdekeket kívánja szolgálni. Az idegen ajku honpolgárok ügyét is fölkarolja a néppárt. Mert bizonyára minden jó hazáinak az a kívánsága, hogy e hazában minden ember, legyen az anyanyelve tót, német vagy oláh, **de szívében legyen magyar.**

A néppárt, mint önálló politikai párt, az 1867-iki kiegyezés alapján alakulván meg, programja a következő:

1. Követeli a kötelező polg. házasság és állami anyakönyvvezetésről szóló törvények megmáskítását.

2. Ellenez minden olyan rendeletet és törvényjavaslatot, a melyek a kereszténység szellemét, vagy a bevett vallásfelekezetek békéjét veszélyeztetik.

3. Követeli, hogy a katolikusok egyházi ügyeiket önállólag rendezhessék és kormányozhassák.

4. Követeli a közoktatás szabadságát.

5. és 6. Magyarország földmivelő állam lévén, a gazdaközönség, főleg a kisgazdák elhanyagolt érdekeinek figyelembevételét követeli.

7. Követeli a kisgazdák és kisiparosok hiteligényeinek kielégítését, azok termelvényeinek kedvezőbb értékesítését.

8. és 9. Követel igazságosabb adórendszert és az adókezelés egyszerűsítését, hogy azt minden adózó megérthesse.

10. Követeli az államtól, hogy a kisiparost és a munkást a nagy iparral és a tőkével szemben megvédelmezze.

11. A munkás és munkaadó közti viszony szabályozását, a munkás családi, erkölcsi és egészségi érdekeinek megóvását szorgalmazza.

12. Követeli a néppárt a közigazgatás javítását; de tiltakozik az ellen, hogy az állam e téren is érvényesítse az ő hatalmi törekvéseit.

13. A nemzetiségek jogos igényeit kielégíteni kívánja.

14. Követeli a választási visszaélések orvoslását.

Ebben a 14 pontban van összefoglalva a néppárt célja. A mint halljuk már több választókerületben szervezkednek is az új párt hívei. Kívánjuk, hogy hazafias törekvésüket siker kísérje.

MI HIR A POLITIKÁBAN?

Az országházból. Az országházban az egész héten a vallás- és közoktatásügyi miniszter programbeszédéről folyt a vita. Mint mindig, ugy ez alkalommal is az ellenzék vitte a vezérszerepet, a kormánypárt tagjai csak annyiban vettek részt a tárgyalásokban, a mennyiben a saját érdekeik erre ráutalták őket. Maga az általános vita több mint egy hélig eltartott, mert az ellenzék készséggel kapott az alkalmon, hogy az összes közoktatási kérdéseket megvitassa. A vitában különösen kidomborodott a népiskolai törvény átdolgozásának, a néptanítók fizetése javításának, az egységes középiskola megalkotásának és a harmadik egyetem felállításának szükségessége. Többen hangsúlyozták, hogy arra az időre, mire hazánk ezredéves fennállását fogjuk ünnepelni, állítsunk népiskolákat azokban a községekben, melyek azt nélkülözik. Néhányan, különösen a szélsőbaloldaltól az iskolák államosítását kívánták. Sok szó folyt ezenkívül a katolikus autonómiáról és a kongrua — a papi fizetések — ügyéről is. A kiválóbb szónokok a következők voltak: *Batthány* Tivadar gróf, *Hoch* János, *Bánó* József, *Okolicsányi* László, *Hévízy* János, *Bartók* Lajos, *Sághy* Gyula és mások.

Uj országos párt. Uj országos párt alakult a napokban Budapesten, az ország fő- és székvárosában. A párt czime: *néppárt* és legfőbb célul a kisiparosok és a kisgazdák védelmét tűzte ki a gyáripar és a börze tulkapásaival szemben. Kimondják még a programban a hit és a vallás védelmét, továbbá hogy súlyt fognak helyezni arra, miszerint a munkás embernek a helyzete is könnyíttessék és a mennyiben igazán dolgozni

akar, még a legszegényebb is boldogulhasson. Az új párt élén *Eszterházy* Miklós Mórincz és *Zichy* Nándor grófok állanak és a most folyó időközi választásoknál a miniszteri kerületekben fogják először felvenni a harcot több vonalon a hatalom ellen. A néppártnak különben egy tagja már benn ül a képviselőházban, *Zelenyák* János Lőcse város képviselőjének személyében.

Uj választások. A miniszterekké kinevezett képviselő urak a törvény parancsánál fogva kénytelenek voltak lemondani mandátumaikról és az általunk már jelzett kerületekben február hó 4-én és 7-én fogják megkísérteni, hogy ismét képviselőkké választassanak. Az ellenzéki választók azonban nem engedik magukat elkábíttatni az által, hogy a kerület képviselőjéből miniszter lett, hanem mindenütt ellenjelöltet állítottak, hogy kimutassák, miszerint a mostani kormányrendszer és annak vezérférfiait nem tartják a hazára jónak és előnyösnek. Nagyon valószínű, hogy egynémelyik miniszter mandátum nélkül fog maradni — legalább egyelőre. A legerősebb ellenjelöltje *Wlassich*, *Perczel* és *Erdélyi* minisztereknek van, kik ellen dr. *Major* Ferencz, báró *Kaas* Ivor illetve dr. *Bakonyi* Elek léptek sorompóba.

Wlassich miniszter terveit. A Bánffy-kormány tagjai közül *Wlassich* miniszter volt az első, a ki kifejtette a jövőben követendő eljárását és terveit. Az egyházpolitikai kérdések tekintetében nem nyilatkozott egész határozottsággal, de szavából kivehető volt, hogy — bizonyára minden hazafi öröme — ki fogja hagyni a majd csaknem minden oldalról kifogásolt felekezetenküliséget a vallás szabad gyakorlatáról szóló törvényjavaslatból. Nagyon szükséges ez, mert a hol az Isten tisztelete nem áll erős alapon, ott a haza iránti szeretet is veszendőben van. Átterve a közoktatási kérdésekre, a miniszter is belátta a mostani állapotok tarthatatlanságát, kijelentette, hogy szükségesnek tartja, a népoktatási törvény átdolgozását, ennél azonban többet nem mondott és így elfeledte megjelölni a módokat és eszközöket, a melyekkel mindenkinek lehetővé tenné legalább az elemi oktatásban való részvételt, sőt az iránt sem nyilatkozott elég határozottsággal, miképen akar a nép tanítóinak sanyaru sorsán könnyíteni a nélkül, hogy a szegény földmivelő és iparosostályt adókkal kellene terhelni. A miniszter szavai általában azt a benyomást keltették, hogy nem igen van tisztában azzal, hogy mi a teendője.

Uj kormány Franciaországban. *Faure* Felix a timárlegényből lett köztársasági elnök, hosszas küzdelem után mégis csak elintézte a francia miniszterválságot, a mennyiben *Ribot*-t, ki 1893-ban már volt kormányelnök, nevezte ki az új kabineten elnökévé. Az új miniszterek már el is foglalták hivatalukat.

MI UJSÁG?

A király, meg a magyar asszony. A bécsi iparosok bálján megjelent a magyar király s a bálanya trónusa mellett németül beszélgetni kezdett egy gyáros feleségével. De mihelyt megtudta, hogy a gyárosné magyar menyecske, a felség nyomban magyara fordította a szót s hosszasan eldiskurált édes anyanyelvünkön a szép asszonynyal.

A „haza bölcsé”-nek nyugtája. A vénségtől sárga levél jutott a kezünkbe. *Deák* Ferencznek, a haza bölcsének nyugtája ez a sárgult levél, melyben *Deák* akkor még nemes Zalavármegye egyik országgyűlési követe, nyugtatja meg *Hertelendy* Károly alispánt, hogy átvette tőle az országgyűlési napidijakra kijáró kétezer ezüstforintokat. Bemutatjuk itt szó szerint:

„Interimális Nyuglevél.

Két ezer ezüst forintokról, melyeket T. Hertelendy Károly Al Ispán és Ország Gyűlési Követ Ur T. Nemes Zala Vármegyének pénztárából én nyugtatványára fel vévén, e mai napon Kezem és Számadásom alá adott oly végbül: hogy az Ország Gyűlési diurnumoknak és egyéb e-féle költségeknek fizetése időnként abból történjék, mellyről is adom ezen nyuglevelemet Pozsonyban Aprilis 3-án 1834.

Deák Ferencz Ország Gyűlési követ.”

A diák levele a királyhoz. Egy szegedi kis diákot *Némethy* Alfrédet, papnak szánták az öregek. A diák erőnek-erejével katona akart lenni, még pedig lovas s egyet gondolt, megírta ezt a levelet a királyhoz:

Méltóságos

apostoli királyunk

I. Ferencz Józsefnek

Bécsben. 1895.

Oh Kegyelmes Királyom. Csak ara az egyre kérem, hogy vegyen be engemet a huszár kadétskolába.

Mert engem apám csak papnak akarna, de én csak katona akarok lenni. Csak ara az egyre kérem, vegyen be katonának, tudom nem költ hiába.

Némethy Alfréd,

polgári iskola I. d) osztály.

A felséges ur jót mosolygott a gyermek őszinte sorain, aztán megíratta neki, hogy csak nőjön föl szép magasra előbb, majd beválik még tán huszárnak is, ha a sorozó-bizottság urainak tetszeni fog.

Egyforma az anyai szív. Ha selyemruha, ha ködmön takarja is, egyformán dobog az anyai szív. Az uri asszony szive épp úgy meghasad fájdalomában, mint a koldusasszonyé, ha elveszti legdrágább kincsét, gyermekét. Ime két példa erre az igazságra. *Pappszász* György, országgyűlési képviselő és nagy gazdag ur egyetlen fia a napokban Budapesten meghalt. Édes anyja nem bírta elviselni a csapást s bánatában öngyilkos lett. Temesváron is meghalt

egy fiu; szegény lakatosinas volt, *Kecskés* Jánosnak hívták. Az édesanyja ennek is utánna ment, megrepedt a kedves halottért a szive. Emberek vagyunk mindnyájan, egyenlőn szerető, gyöngé emberek!

Eleven fáklya a templomban. A bécsi szt. István templomban izgalmas jelenet zavarta meg a hívők ájtatosságát. A főoltár közelében egy imádkozó asszony hirtelen megőrült. Meggyújtott egy kis viaszgyertyát s azzal *lángra lobbantotta a haját*. A körülötte lévőket véletlen szerencsétlenségnek tartották a dolgot s segélyére siettek. Az asszony magaviseletéből azonban csakhamar meggyőződtek arról, hogy örülten van dolguk, a miért is eloltván az élő fáklyát, a mentők által a kapitányságra vitették a szerencsétlent.

Kirabolta — önmagát. Az a bolond dolog esett meg *Tataroson* Biró Jánossal, hogy kirabolta önmagát. Másodmagával megállította a postakocsit, ki is rabolt belőle egy paksamétát, de mikor otthon felbontotta, csak akkor hült el igazában. Az a csomag a mit elrabolt, neki volt ezimezve, a szomszéd faluból küldte a sógora. Mindazonáltal betették Biró uramat a dutyiba.

Garázda finánczok. Csik-Gyimesen Vass nevű fináncz 3 társával a Zathureczky-féle vendéglőben mulatott, midőn neszét vették, hogy régi haragosuk, egy Vlaszin nevű esendőr, bevásárlás végett Szépvizre megy. Kiküldtek azonnal egy Ambrus nevű közfinánczot, a ki a mit sem sejtő esendőrt becsalta az ivóba és maga után azonnal bezárta az ajtót; mire a hős finánczok négyen megrohanták a sarokba szorult esendőrt és ököllel, karddal ütni-vágni kezdtek. Ennek mégis sikerült kardot huzni, melylyel egy Nagy nevű finánczot jobb oldalán megsebzett. Az így támadt zavarban a esendőr a mellékszobába, majd ennek ablakán keresztül az üldöző pénzügyőrök elől egy házba menekült, hol a finánczok valószággal ostrom alá vették. Beder József esendőr-ormester neszét vevén a dolognak, szorongatott társát kiszabadította és a garázdálkodó finánczokat le tartóztatta.

A ki a nevét sem tudja. Igazi senki fiára akadtak a napokban a pozsonymegyei *Sárfő* faluban. Ott találták félig megfagya az országuton. Bevitték a kórházba, magához térítették, mikor aztán kíváncsiak lettek, hogy ki is hát tulajdonképen, még azt se tudta megmondani, hogy hijják, hová való? Az ágról szakadt ember már 30 éves. Ugy nőtt fel, mint a réten a gomba.

Merénylet a javító intézetben. *Aszódon* van egy intézet, hová a romlott gyerekeket viteti a törvény, hogy ott őket megjavítsák. Persze sok akad köztük, a kin beválik a régi közmondás: botból nem lesz beretva, se kutyából szalonna. Egy ilyen mákvirág akart most kiszökni a javító intézetből. A felügyelők azonban észrevették s meg akarták fogni. A fiu erre tört rántott elő s három felügyelőt szurkált meg

vele, egyet nagyon veszedelmesen. A merénylőnek szülei is börtönben pusztultak el. Csak nem messze esik az alma a fájától.

Innen-onnan. Cseklész (Pozsonymegye) vadaskertjében halva találták Czettler Lipót gazdaembert. A törvényszéki orvos kiderítette, hogy szívszélhűdés okozta halálát. — **Moórott** Salamon Ferencz szijgyártó életuntségéből agyonlőtte magát. — **Aradon** Sztancsik János gyári munkás berugva az élőviz-esatornába fordult. Holtan huzták ki. — **Érmihályfalván** eltűnt Fülöp János gazda. Megtalálták pinczejében; nyakán mély sebbel, mellette véres baltával. A gyilkost keresik. A **palotai** határban Zavaros Zsófi cselédet utonállók kirabolták s meggyilkolták. A tettesek ismeretlenek. — **Darufalván** (Sopronmegye) Frantiesek Viktor esch vándorlólegény az uton összeesett. Megölte az éhség. — **A gyöngyösi** erdőben Bartus Istvánt megfagyva találták — **A pribilinaí** országut mentén Steczkó Mihály gazdaembert meggyilkolta a fia, aztán magát akasztotta föl egy utszéli fára. Az apa és fiu közt régóta tartott a gyűlölködés, innen magyarázzák ki a szörnyü tettet. — **Milanóban** egy anarkista, a társadalmi béke és rend halálos ellensége, meggyilkolta *Cellit*, a felebbviteli törvényszék fejét. Tőrrel szurta át a nyakát. **Szolnokon** Ladár József rendőr felesége otthon hagyta négy éves gyermekét. A gyermek gyufára akadt s mire édes anyja hazajutott, gyermeke helyett megszenesedett hullát talált a szoba padlózatán. — **Győrben** a Neubauer-féle gyufagyárban tűz ütött ki, mely a gyár egy részét elhamvasztotta. Számos munkás vesztette el kenyérkeresetét — **Nagy- és Kis-Kanizsa** közt a „Princzipális”-kanálisba ugrott egy Ornstein nevű 10 éves gyermek. Az ár elsodorta. Csinyt tett s a dorgálás elől futott a halálba. — **Porth Reathnél** Fiumébe jövet, elsüllyedt az Escurial gőzös. A legénységből 12 ember vízbe fult. — **Nagy-Kanizsán** özvegy Mileiné 12 éves fia félholtan jött az iskolából haza és néhány nap mulva meghalt. A fiut tanítója kegyetlenül megverte, s a hatóság a gyermek felboncolását elrendelte. Kitünt, hogy tényleg külerőszak okozta a halált. A tanítót vizsgálati fogságba helyezték. — **Teheránban** (Ázsia) földrengések következtében Kuchan városa három percz alatt megsemmisült. Hatszáz ember a mecesetben s ugyanannyi a fürdőkhben áldozatul esett.

A gazdaközönség — most midőn a magárjegyzék özönével zudul reá — hasznosan cselekszik, ha magszükséglete beszerzésénél a forrást nagyon is megfontolja. A tényleg megbízható fajazonos magvakat csak az olyan óriás forgalmu cézeknél, mint p. o. Mauthnernél lehet szerezni, mert az ilyen világezégnek rengeteg nagy forgalma lehetővé teszi, hogy nagyon szerény haszonnal juttathassa a legmegbízhatóbb vetőmagot a gazdának.

A dutyiban.

Jankó János rajza.

Az öregot Füstös Marczinak nevezték. Régen beszélték róla, hogy éjjelenként a nagy Hortobágy felől lovas vendégek jönnek hozzá. Ilyenkor rendszeren eltűnik a pusztáról egy-két csikó. Most is azért került az öreg a dutyiba, mert az a gyanu ellene, hogy a Veres András uram elveszett három csikóját ő adta tovább.

Ezt a sötét tekintetű legényt meg Duhaj Pistának hívják. Azelőtt Kovács István volt a becsületes neve; de mióta elhagyta a barátja, azóta duhajkodó

koresma-hős lett belőle. Verekedésért került most is a hüvösre.

A közös szálláson éppen azt magyarázza az öreg a Pista legénynek, hogy a duhajkodásnál szebb élet a csikós élet.

— A mondó vagyok Pista öcsém — így fejezi be az öreg az oktatást — ha leülted annak a három kanászkoponyának az árát, a kit bevértél, állj be csikósnak. Aztán, ha találsz egy „eltévedt csikót“, hozzám hozhatod. Jó vevője leszek!

Egy hónap óta jár még csak

a

„Független Ujság“

és máris sok ezer ember fizetett reá elő az egész Magyarországon.

Ez az oka, hogy az első számok már egészen elfogytak, azokat nem bírjuk már utána küldeni, csak azoknak, a kik január havában küldötték be az előfizetési pénzt.

Azt meg nem tehetjük meg, hogy az előfizetést másképp számítsuk, mint negyedévenként. Ezért mindazok, a kik negyedév közben lépnek be előfizetőkül, a hátralevő hónapokat számítsák egyenként 20 krba és így küldjék be a pénzt. Vagyis február hónapban ha valaki előfizet:

februártól—július 1-ig 90 krt,
februártól—október 1-ig 1 frt 40 krt,
februártól—december 31-ig 1 frt 90 krt

küldjön be előfizetési díjul.

Terjeszszék olvasóink a

„Független Ujság“-ot,

mindenütt, jóbarátjaiknál, ismerőseiknél és rokonaiknál.

Mentől több lesz az előfizető, annál jobb lesz az ujság.

Gyűjtsenek is előfizetőket. A ki kilencz előfizetést gyűjt, az a tizedik példányt ingyen kapja.

Nincsen az a kis faluja nagy Magyarországnak, a hol a

„FÜGGETLEN UJSÁG“-nak

kilencz előfizetést ne lehessen szerezni.

Gyűjtsünk előfizetőket, terjeszszük az ujságot, így lehet az egész ország jó barátja, segítője a

„Független Ujság“

GAZDASÁGI DOLGOK.

Törvény a mezőgazdaságról.

II. A legeltetésről.

Lenn jártam a nyáron az Alföldön. Már jóval túl voltunk az aratáson s olyankor bizony, még nem is olyan száraz nyári esztendőben is, mint a tavalyi, örül a jószág, ha itt-ott kaphat valamit.

A mult nyáron nemesak a szárazság pusztította a mezőt, hanem az ide-oda esatangoló sok éhes barom még a gyökerét is kitaposta a fünek.

Szánalom volt nézni, a mint a marha beesett oldalakkal valósággal nyargalt a legelőn a nélkül, hogy éhségét csillapithatta volna.

S ez napirenden van az Alföldön. A közösléglő nyaranta nem más, mint kifutó, ott a marha legelni valót nem talál; a míg tavasszal van egy kis legelni való, addig szabad a terület s kétszer annyi marha tapossa a legelőt, mint a mennyit az megbir, mire ezután megjön a kánikula, akkorra nines fü s koplival valamennyi állat.

Nos ezen a bajon akar segíteni a mezőgazdaságról szóló törvénynek a legeltetésről szóló része.

Másként lesz ezentul, mint most, a mikor a közösből mindenki többet akar fogni, mint a mennyi jár neki s mint a mennyit megbir a legelő. Tudja ezt mindenki, hogy ez nem jól van így, de hát mindenki másban látja a ludast. Ezentul a törvény tesz igazságot.

A törvény e fejezete nemesak az állatok számát szabja meg törvényhatósági uton, de sok más szükséges dologban is intézkedik.

Igy szabályozza a pásztor-tartást, a kinek hitese személynek kell lenni s a gazdát a folytatásról, a marha megbetegedéséről értesíteni tartozik, nem úgy, mint a multban, hogy mikor a marha a járásról hazakerült, sokszor a bőrével számolt be gazdájának.

A nyomásos gazdálkodásnál lovat, szarvasmarhát és sertést legeltetni csak közös csordákban, méneseiben, falkákban szabad. Külön csak annak engedheti meg a község a legeltetést, a kinek sok földje és marhája is van hozzá.

Azt már említettem, hogy a törvény a legelő marha számát korlátozza, de ezenfelül gondoskodik arról is, hogy a legelőt ne széltében-hosszában járja a jószág, hanem sorjában, hogy jusson is, maradjon is, továbbá, hogy a birka meg ne előzze a lovat, a sertés meg legutoljára maradjon, mert ez felturja a legelőt. A lúdnak meg legjobb külön részt kihalítani a legelőből, mert a lúd után más állat nem legel.

Gondoskodik kellő számu kutról, itatóról, delelőről s védhelyekről, mire az Alföldön, meg a havasi legelőkön nagy szükség van.

Egy évnél idősebb ménesikókat és félévnél idő-

sebb bikaborjukat sem lehet már ezután a csordával, ménessel együtt legeltetni, a minek előnyét mindenki belátja.

A ki soraim elolvassa, bizonyynyal azt fogja magában gondolni, hogy a legeltetéstől ugyan messze vagyunk ám még, inkább beszélnek a téli takarmányozásról, a melylyel ugyancsak meg van akadva a kiscgazda.

Hát ennek is sorját ejtjük, de a miért most kellett a törvény e fejezetéről szólnom, az az állat-számlálás.

Ezentul minden év elején márczius hónapig számba veszik az összes jószágot: lovat szarvasmarhát, sertést, juhot, keeskét, szamarat, nemesak azért, hogy tudjuk mennyi van, hanem, hogy tudjuk azt is, jut-e mindenik állatnak legelő s ha nem, idejébe gondoskodhassék róla a hatóság, de az állatorvos is megvizsgál minden egyes jószágot, hogy a ragadós betegségek el ne harapózzanak közöttük.

S mert tudom, hogy a gazdák minden ilyen összeírástól vonakodnak, eltagadják az igazat; mert attól félnek, hogy a sok irka-firkának csak adóemelés lehet a vége, szükségesnek tartottam már eleve figyelmeztetni a gazdákat, hogy az állatösszeírás reájuk nézve is csak hasznos lesz s azzal semmi fizetés sem jár, mert azt az előjáróság ingyen köteles megcsinálni.

Az állatokat olyan községekben is összeírják, hol közös legelő nincs.

Egyszóval a törvény e fejezete is sok hasznos és üdvös dologról intézkedik a kiscgazda érdekében s csak rajta mulik, hogy hasznát vegye, mert csak ugy lesz eredménye, ha maga is segít a hatóságnak s nem nehezíti meg a törvény gyors végrehajtását.

Ispán.

Luczerna vetése és mütrágyázása.

Többen fordultak hozzánk azon kérelemmel, adnánk tanácsot nekik, a luczerna mikénti vetéséről, és a neki legmegfelelőbb mütrágya alkalmazásának módjáról. Alábbiakban adjuk meg a kérdésekre tanácsunkat.

A luczernát védőnövénynyel vagy anélkül is vetik. A védőnövénynek az a feladata, hogy a fejlődő luczernát a nap heve ellen védje, s hogy a földről, a luczerna vetése évében is hasznót nyerjünk. Védőnövényül a gabona-féléket használjuk fel és pedig ugy az ősziakat, mint a tavasziakat. Az őszi vetést oly módon használjuk fel védőnövényül, hogy a luczernát tavasszal az őszi vetés tetejére szórjuk vagy vetjük el géppel. Ezen czélból az őszi vetést tavasszal előzetesen megfogasoljuk s a luczerna elvetése után meghengerezzük.

Midőn védőnövényül tavaszi kalászoszt használunk, akkor előbb elvetjük a kalászoszt (az árpát

vagy zabot) s utána nyomban a luczernát oly módon, hogy utóbbi 1—2 czentiméternél mélyebben ne kerüljön a talajba. Tekintve, hogy a védőnövény első feladata a luczerna védelmezésében áll, a zab (árpa) vetését oly módon kell eszközölni, hogy a luczerna fejlődését tulságosan ne akadályozza: miért is a védőnövényt csak ritkásan szabad vetni oly módon, hogy a máskülönbén vetni szokott mennyiségnek csak felét vetjük el. Sorvető gépet használva a zabot 24 czentiméterre vetjük, erre keresztben pedig 12 czentiméterre a luczernát.

Legjobban fog a védőnövény feladatának megfelelni, ha azt a luczerna megerősödése után nyomban eltávolítjuk. Ezért is leghelyesebben járunk el, ha a védőnövényt *zöldtakarmányak* takarítjuk le, és épen ezen oknál fogva használhatjuk fel igen jól a zabosbükkönyt.

Vetik azonban a luczernát egymagában védőnövény nélkül is, és pedig nagyon jó eredménnyel épen hazánk alföldi vidékein. A védőnövénynek ugyanis az a hátránya, hogy alatta a luczerna el van kényeztetve; ha már most a védőnövényt a rekkenő forró nyári melegek alatt letakarítjuk, az eddigelé beárnyalt luczerna ezen hirtelen változást nagyon is megsinli. Épen azért ujabban igen sok gazda a luczernát kora tavasszal, jól előkészített földbe egymagában, tisztán veti el, mely eljárással épen Csanádmegyében is jó eredményeket értek el.

Azért is ajánlom megpróbálni a vetés mind a két módját; vessék el a luczernás felét védőnövénynyel a másik felét pedig enélkül; kísérjék figyelemmel a kétféle vetést, s ha a tiszta vetéssel jó eredményeket értek el, maradjanak meg továbbra is mellette.

Kataszteri holdanként a luczernából kell szóravetés esetén 12—17 kilogramm, soros vetés esetén 10—12 kilogramm; jobb inkább valamivel többet, mint kevesebbet vetni. Vetésre csak arankamentes luczernamagot szabad használni, mert különben hamar vége lesz a luczernának.

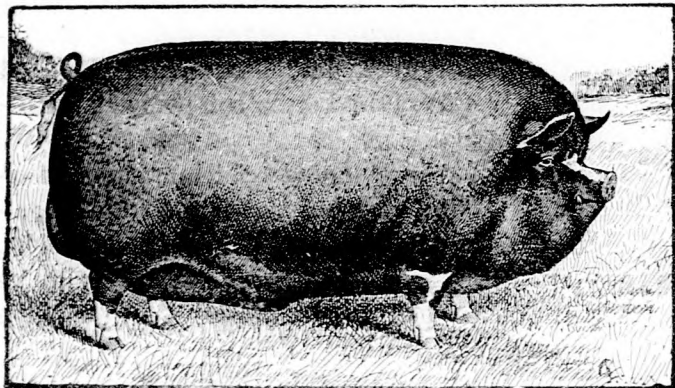
A luczerna *mütrágyázására* miután a luczernát több éven át használjuk, igen jó eredménnyel használhatjuk a *thomassalakot*. A thomassalakból kataszteri holdanként 250 kilogrammot szórunk ki és pedig minél előbb annál jobb: akár most a hó tetejére is. A kiszórt thomassalakot azután a föld tavaszi megmunkálása alkalmával szintén leföldeljük. Thomassalakot a „Hungária“ mütrágyagyár szállit Budapestről 3 frt 50—3 frt 60 kr. métermázsánkinti árrban. Gipszet vagy meszet mütrágyaképen, a luczerna vetése alkalmával használni nem kell, és csak 2—3 éves luczernásra ajánlatos, a mikor kataszteri holdanként 4 métermázsa gipszet kell tavasszal felszórni a luczernára, s befogasolni.

A luczernát az első esztendőben nem szabad legeltetni; télen nagyon ajánlatos azt ganéjlével megöntözni, tavasszal pedig rendesen megfogasoltatni.

Ky.

A sertéstenyésztésről.

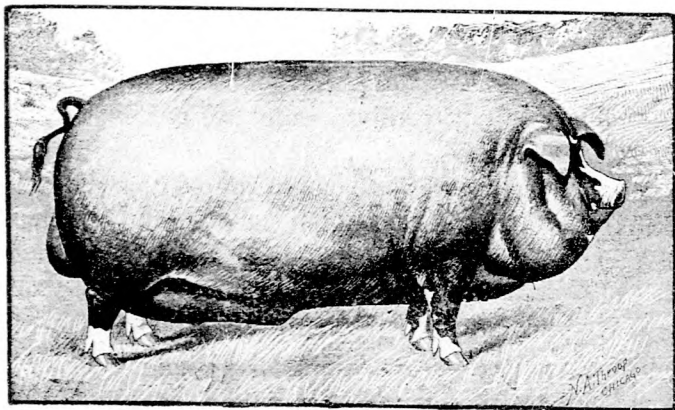
Literatus ember létemre bizony majd hogy el nem szégyeltem magamat, mikor a minapában Bogózi Vendel bátyám, a bakonybeli hirneves kanász, avval piritott rám, hogy:

1. Jorksirei disznó.

— Süsse meg az ur a külföldi ánglius, meg mi más sertéseit, az itt a hó tetején, a makkon, ugyan meg nem él, hanem négykézláb esuszik le a teli zsákhoz, mivelhogy abban van az ő egész tudománya.

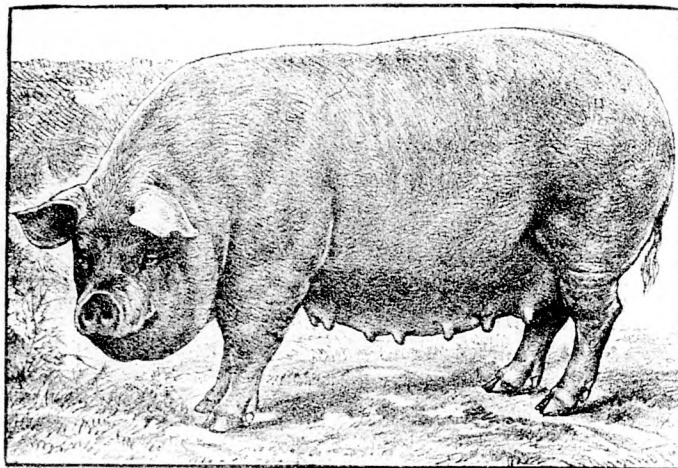
— Nem is állítom én azt Vendel bátyám, hogy más disznó is megjárja valamelyes haszonnal ezt a rengeteget, hó alul kaparva ki a makkot; sőt nagyon jól tudom, hogy ezt más sertés, mint a magyar fajta meg nem teszi; de hát nemcsak a Bakonyból vagy a Vértesből áll a világ, s elihetheti énnekem kegyel-

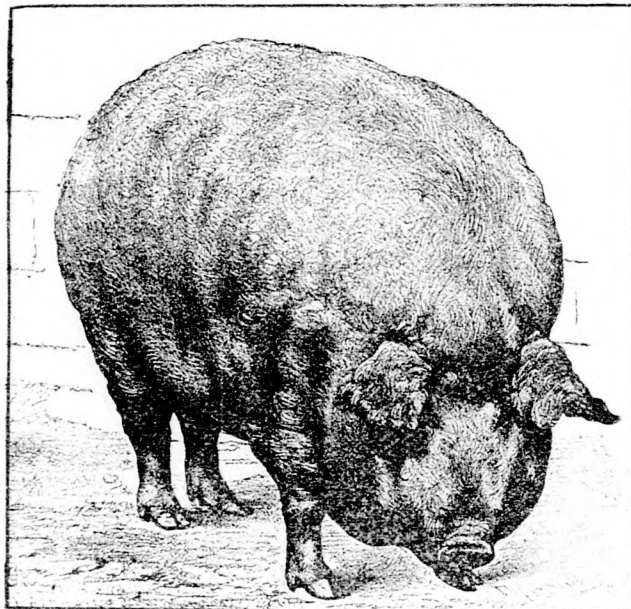
2. Berksirei disznó.

med, hogy olyan állat az a disznó, a melyik megél itt a hó hátán is, de megél ott is, a hol hó soha sincs; vagyis nagyon tud alkalmazkodni ez a jószág a nyomorusághoz is, meg a bőséghoz is.

— Persze bizony, hogy tud, de csak amugy, mikor, hogy! Hát azt hiszi az ur, hogy nem volt az én kezem alatt már másfajta sertés is? ösmerem

3. Polland-Sina disznó.

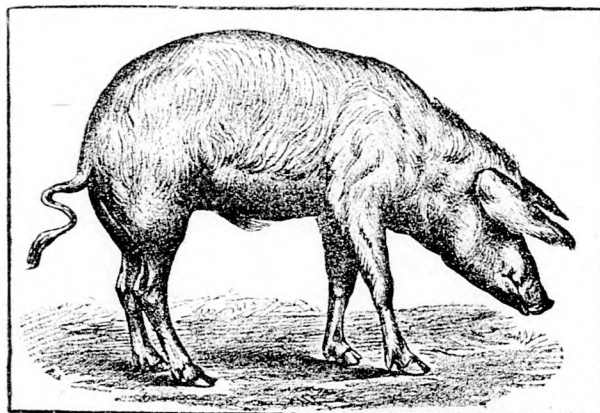
4. Mangalicza.

én nagyobb részét annak a sok külföldi fajtának, de nem sokat tartok róla.

— Ejnye, Vendel bátyám, hát hogyan beszélhet ily oktalanul! Mutasson hát énnekem olyan keszegtestű hegyi disznót, olyan akármilyen jóféle mangaliczát, a melyik még két éves sincs, s már is 10 malacot vet.

— Az ám, a melyik közül 8 a köszvény miatt térden, hason esuszik, s mire süldővé lehetne, fele részben a tepertőjével fizet!

— Éppen erre akartam rátérni.

5. Hegyi disznó.

— Lássza az a sertés, a melyet az 1-ső számú képen lát jorksirei disznót ábrázol. Igaz, hogy nem nagyon szeret turni ez a fajta, s azért nem is olyan helyre való az mint a Bakony, hanem oly helyre

a hol nem makkoltatnak, a hol a tarló és más legelő mellett szemes eleséget is kap bőven és a hol tejelő állatok után is csordul, gazdasági gyárak után is csöppen valami eleség.

— Igaza lehet az urnak, mert a mint mondják a lábodi grófi gazdaságban is, a hol ugyancsak csordul-csöppen számukra a sok és jó eleség, szép eredménnyel tenyésztik ezt a fajtát.

— Na látja kegyelmed, meg van ám a maga helye ennek a sertésnek is épp úgy, a mint megvan annak a disznónak is, a melyet a 2-ik számú kép mutat.

— Ismerem ezt is, ez az a *berksirei*; ez ha már nagyon éhes, akkor tur is, aztán nem olyan puha hullatag állat, mint az a másik.

— Hát ehhez a harmadikhoz itt, a melyet a 3-ik kép ábrázol, mit szól kegyelmed?

— Ez a *polland-kina* disznó. Hát bizony ez már csak kicsivel kényesebb mint a mangalicza, de azért ide a makkra én még sem szívesen vállalnám el.

— Nem is idevaló az, bátyám, hanem a másodikkal együtt olyan gazdaságba, a hol télviz idején alkalmas istállóról, fiadztatóról, tavasszal és nyáron pedig alkalmas legelők mellett jóféle pótléktakarmányról is tudnak gondoskodni, de aztán nem is elégszenek meg avval, hogy egy kocza 4—6 malacot vessen, sem avval, hogy a nőstény csak 2 esztendő kora után legyen haszonnal felbugatható, sőt inkább megkivánják, hogy sok legyen a malacz, gyorsan fejlődjék, sok és jó hust adjon s kivált olyan sonkákat, hogy spárga legyen a mely a füstön megtartja.

— Node azért uram, mégse ide való ez se a Bakonyba, a hova oly sertés való csak, a melyik megél a jég hátán is, a melyik kiveti a maga 6—8 malacját a dorongokból összeácsolit kukoriczában is; és kiturja a gyökeret, makkot, gumót, pajort a legkeményebb földből is, és felhizik mégis másfél vagy két esztendő korára 140—150 kilóra.

Aztán meg olyan szívós természetű valamennyi, legszigorubb, legzegernyőbb időt fel se veszi.

Olyan sertés való hozzánk a Bakonyba, a melyet a 4-ik számú és 5-ik számú képen látok. Az elsőben a *mangalicza*, a melyik párja könnyen felhizik 350 kilóig, a másik a *keszeg* testű hegyidisznó.

— Helyeslem a kegyelmed vélekedését Vendel bátyám, s beszélgetésünket megírom az ujságunkban képekkel, hadd tanuljon belőle, különösen a tapasztalatlan ember, a ki könnyen kapkod sokat ígérő, de keveset adó dolgok után, hogy *szegényes gazdálkodásban itt nálunk más, mint a magyar sertés, nem való.*

Idegen fajtákat, a melyeket a képeink is bemutatnak, csak az olyan ember tenyészsen a kinek meg van a módja és alkalma is hozzá, hogy kielégítse a kényesebb természetét. Ennek aztán meg hozza a hasznát is.

MULATTATÓ.

A muszáj-biró.

— Költői elbeszélés. —

Írta: *Inczédy László.*

I.

Bágyadt őszi napfény reszket az akáczon,
Ambrus János uram kinn ül az akáczon;
Csöndesen pipázgat, a fejét lehajítja,
Mint a füst, gomolyog lelke gondolatja.

„Házam is, tanyám is, pénzem egy halomba,
Három iga jár be tágas udvaromba.
Tele csüröm, kamrám, kertemben hat asztag,
Mindenki azt mondja: de boldog, de gazdag.

„Hej pedig . . . Ha látnák, kinos éjszakákban,
Hogy fagyaszt, hogy fonnyaszt rideg özvegy ágyam;
Titkos nagy bánkódás a szívem, hogy nyomja,
Hogy gondolkodok folyvást arra az asszonyra!

„Piros az orcája, édes mosolygása,
Gerjesztő, igéző minden mozdulása —
Csak a kevélység szívében, szavában;
A ki az uram lesz, különb legyen nálam.

„Hej csak az ne volna, csak hozzám hajolna,
Felvidulna mindjárt a bus Ambrus-porta,
Szeretném, vigyáznám, nem bántnám egy szóval . . .
S szakad János száján a füst, meg a sóhaj.

S míg bemerül ekkép borus merengésbe,
Az utcán hintónak hallatszik zörgése.
János végig huzta szemén a kezkenőt,
S fényes uri hintó állt meg a ház előtt.

János fölkel, indul: „Ejnye ki jött, hadd lám.”
Hát a kis kapuban ott már a főispán.
A szíves nyájasság szinte olvad róla:
„Hogy van Ambrus uram? Betértem egy szóra.”

„Méltóságos uram, ez a nagy tisztesség
Itt a tiszta szoba, erre méltóztassék!
Nem vett meg egy kortyot? Julesa egy palaczkkal!”
S a jeles vendégnek megterül az asztal.

A tüzes bor mellet indul a szó aztán
„Rég emberem kelmed, — kezdi a főispán, —
Hallom is, látom is, ért regulát, rendet,
Gazd' uram, megteszem én birónak kendet.

„Rossz falu ez: a sok intést meg se hallja,
Szívével, voksával huz a baloldalra;
Jobbra hozza kend, ha egy kis bajt nem restel,
Nem lesz hálátlan a kegyelmes miniszter.”

„Méltóságos uram, a jó indulatját
Köszönöm — szólt János, — de nem veszem hasznát,
Egy szíjjal, egy szájjal egész falu népe
Ács Mihályt ülteti a birói székbe.

„Hisz ha csak az a baj, majd teszek én róla,
Majd ráparancsolok a szolgabíróra;
Kiálthat a falu éljent Ács Mihálynak,
Nem lehet az biró, kit nem kandidálnak.

„De uram, hiszen ez szörnyű jogtalanság,
S én tiporjam így az igazság parancsát?
Hogy uton-utfélen piritson a gunyszó:
Ehol ni, amott megy ez a „muzáj-biró.”

„Ne tüzeljen János, legyen esze kendnek,
A kik ma lármáznak, majd csak elpihennek.
De biz megsüvegli minden emberfia,
Kivált ha a mellén lesz egy medália.

„De most békén hagyom, nem szoritom szóra,
Adok három napot meggondolkozóra,
Elvárom, ha végzett, legyen hirrel aztán.”
S felszállt a hintóba s elment a főispán.

Maga maradt János, meg a nagy gond vele,
Mint a rajzó méhkas, úgy zugott a feje,
A sok esábitó kép egymást üzte-vágta
Ledőlt hát pihenni az özvegyi ágyba.

Szemeit az álom csakhamar befedte,
De tarka képeit rajta felejtette:
Ment büszkén az utezán a biró-pálegzával,
Mellén fényeskedő nagy medáliával.

No te kevély asszony kellek-e most neked?
Ládd, hogy megbeesülnek, urak miniszterek!
Az, a hogy meglátja, sikolt örömébe,
Büszke szerelemtől olvad kevélysége.

S az állom tovább is így mulatott vele,
Reggel is ködös volt még a János feje,
Mikor papirost vett, behajtá levélnek:
„Meglesz főispán ur, állok a kötélnek.”

(Vége következik.)

Adomák.

Az már kár.

Orvos: Sajnos, de igaz, férjének egyik lábát le kell vágni.

Feleség: Istenem, milyen kár! Épen a mult hó-
ten csináltatott egy pár új eszimat, mit fog most
vele csinálni.

A fufangos góbé.

Egy oláhfalusi ember deszkát vitt Segesvárra. A portékáját eladta mind, de a mi pénzt érte kapott azon mindenféle holmit vásárolt. — Időközben éhes lett a góbé, pénze azonban nem volt; azért mégis bement a koresmába, a hol megevett 6 tojást, de az árával adós maradt. Tíz esztendő múlva ismét Segesvárra megy az atyafi, bemegy a koresmába s ki akarja fizetni a tojás árát; de a koresmáros 600 pengőt követel mert azt mondja abból a 6 tojásból lett volna 6 csirke, az tovább szaporit tíz esztendő alatt éppen 600 pengő árát. No már, ennyi pénze egész világ életében nem volt Estók bá'nak. A koresmáros bepörölte s Estók uramat a törvény elé idézték.

Volt Oláhfaluban egy fufangos góbé, ki szószólója volt az egész falu népének, mindenféle pörös dolgokban. Ehhez fordult Estók bá is. El is mennek ketten a tárgyalásra, de a szószóló úgy rendezte a dolgot, hogy egy kicsit megkéssenek.

Rájok is förmed a bíró, hogy miért késtek meg?

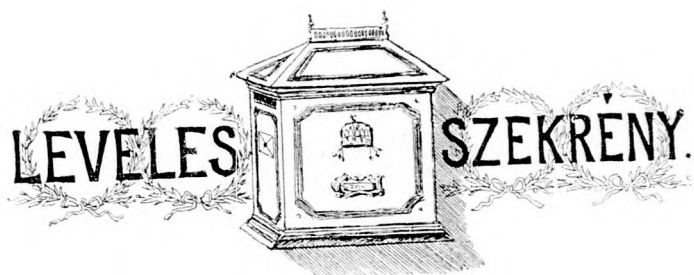
— Hát bizony, instálom — felel a szószóló — nem jöhettünk hamarább, mert nekem főtt borsót kellett vetnem.

— Mifélett? — kérdi a bíró álmékkodva.

— Főtt borsót, instálom.

— Bolond kend? Hát abból, hogy lesz borsó?

— Ugy, a mint a *főtt tojásból csirke!* felelé a góbé. De fel is mentette erre Estók bát a bíró.

Többeknek. Lapunk első három száma előfizetőink gyors szaporodása következtében elfogyott. Mindazon előfizetőknek, a kik eddig nem kaptak, legközelebb küldünk.

Paczal János urnak, Ujvidék. Az egyes vetemény és virágmagvak csirakéességüket hosszabb-rövidebb ideig tartják meg. Rendszerint a két évesnél idősebb mag már veszít csirakéességéből s ezért legtanácsosabb lehetőleg tavalyi magot használni fel vetésre, a melyet mindenki könnyen természetesen s legalább bizonyos lehet benne, hogy vetése jól fog kikelni. A magot száraz helyen kell eltartani, de úgy, hogy levegő hozzáférhessen. A kereskedésekben gyakran öreg magot árulnak, a melynek csirakéessége csekély. A csirakéességet, ha a mag már elvénuült, nem lehet fokozni.

Toducz János urnak, Csögön. A mértéket megütő cikkeket szívesen elfogadjuk.

Juhász Dávid urnak, Hosszafalu. Önnek 45 éves koráig oly szolgálati állomásokra nézve, a melyek az állampénztárból díjaztatnak, — 37 éves koráig pedig egyéb, nem az állam által fizetett szolgálati állomásokra nézve is törvényes igénye van. Forduljon tehát illetékes főszolgabírája útján egy bélyegmentes kérvénnyel a honvédelmi miniszterhez és kérjen az 1873. évi II. t.-cz. 7. §-ának alapján igényjogosultsági bizonylatot. A kérvényhez csatolja okmányait, a melyekből szolgálatának tartama kitünik és keresztlevelét is. Ha a bizonyítványt megkapta, annak bemutatása mellett szabadon pályázhatik az elnyerni kívánt állásért s akkor pályázati kérvényét — a melyre szintén nem kell bélyeg — közvetlenül benyújthatja annál a hatóságnál, a mely a pályázatot kihirdette s a melytől a kinevezés függ.

Nagy Imre urnak, Törtel. Sorsjegyei még nem nyertek.

Borsos Mátvás urnak, Kan-Ágota. A kértett török sorsjegy mai árfolyama 74 forint. Az öné még kihuzva nem lett.

Gelenfalusi Horváth Károly urnak, Gyöngyös. Köszönjük szíves érdeklődését lapunk iránt. A czimeket kérjük egyszerű levélben velünk tudatni és mi szívesen küldünk mutató számokat.

Szabó Kálmán urnak, Balmaz-Ujváros. Köszönjük a küldeményt és alkalom adtán felhasználjuk. Terünk nehezen engedi azonban meg, a napi eseményeken kívül mással is vezérezikkszerűleg foglalkozzunk. — Hireket kérünk.

G. A. urnak, B.-Ujfalva. Verseit vettük. Lirai dolgokat a mi lapunk terjedelme nem enged közölni. Tessék rövid népies költői elbeszéléseket írni, azoknak hasznát vehetjük. Verseit legjobb ha eleinte vidéki lapokban teszi közzé, azután kerülhet csak a fővárosban megjelenő nagyobb szépirodalmi lapokra a sor.

Gillich Gáspár urnak, Vadkert. A kértett takarmányszállítók czimei: *Österreicher* Márton, lakása VIII. kerület, Eszterházy-utca 20. szám. — *Egger* Adolf és *Popper* Siegfried cég, laknak József-tér 1. szám. — Tessék ajánlatával hozzájok fordulni.

Rezes Endre urnak, Vály. Köszönjük szíves fáradozását. A küldött becses dolgokat felhasználjuk.

Virágh László urnak, Kecskemét. Nincs kihuzva. A sorsjegy nem értéktelen, ha a felülbélyegzés el is lett mulasztva, de eladni csak árvesztéssel lehet.

Banos József urnak, Örkény. Valamely községi hitelszövetkezetnek más községbeli is tagja lehet még akkor is, ha az ő községében is van hitelszövetkezet. A szövetkezetekből csak az léphet ki, a ki maga helyett más tagot tud állítani, vagy ilyet az igazgatóság talál helyébe. A kilépő a befizetett üzletrészből 10% a szövetkezet tartalékalapja javára lefogatik, a többi befizetést visszakapja, azon esetben azonban ha a kilépés üzletéve veszteséggel zárulna azért még felelősséggel tartozik a volt tag.

Özv. **Hanzély** Lászlóné urnőnek, *Szűgy*. Régen tisztított vagy rosszul épített kutak különösen a szárazabb években néha majdnem teljesen kiapadnak. A kut kiapadásnak vannak elemi okai is, pl. hogy az azelőtt bő forrás hirtelen mindegy látszólagos ok nélkül eltűnik. Lehet az is oka, hogy 1—2 száraz esztendő után néha két évig is kevés a víz a kutakban. Legtöbbször azonban az az oka, hogy vagy nagyon szűkre van készítve a kut, vagy régen volt tisztítva.

A kut tisztítását legegyszerűbben úgy lehet végezni, hogy a kutat teljesen kimerik s azután a fenekén levő sarat, tégladarabokat, szemetet, iszapot eltávolítva, a kut fenekét teljesen megtisztítják, kissé meglazítják. Homokos, vagy kavicsos rétegben ez rendszerint elég arra, hogy a kut újra jól adja a vizet.

Agyagos, különösen a kemény kék agyagban a tisztítás nem igen sokat használ, mert a kék agyag nehezen engedi át a vizet s itt azért vagy mélyíteni, vagy tágitani kell a kutat. A mélyítésnek három módja van, az egyik a Northon-féle kutfuró csövekkel való mélyítés. Ez néha nagyon jó eredménnyel alkalmazható és aránylag nem is drága, ha nem kell túlságos mélyre furni. A másik mód az, hogy a kut fenekét egy-két téglaszélességben leássák és mindjárt ki is rakják téglával. Ez azonban állandó vízhiánynál nem sokat segít, különösen agyagos földben. Végre a harmadik mód az, hogy a kutba egy feneketlen hordót süllyesztenek, melynek szorosán oda kell illeszkedni a kut széleéhez. Azután ássák a földet, míg a hordó oly mélyre süllyed, hogy teteje a volt kutfenek koszoruját éri. Ez a legolcsóbb és leggyorsabb módja a kut mélyítésnek. Természetesen a hordó oldalait több helyen ki kell furni, hogy a víz oldalról is beszivároghasson a kutba. De kemény, agyagos, vízszegény földben sem a kitéglázás, sem a hordósüllyesztés nem biztosítja az eredményt. Itt csak a furó ér valamit, mellyel ha átfúrták az agyagréteget, néha bőségesen jön a víz fel. De mivel az agyagréteg vastagságát nem egykönnyen lehet megtudni, legbiztosabban célhoz vezet a kut tágitása. Ez ugyan drága munka és az egész kutat szélesebbre kell venni miatta, de rendszerint segít is a bajon. Az agyagos földben ugyanis, ha a furóval ásott próba nem mutat eredményt, oldalról szivárog néha az agyag fölött a víz a kutba. Minél tágabb a kut, annál több víz jöhet be oldalról s így ha nem is lesz benne a víz mélyen, azért mégis több lesz, mint a szűk kutban. A téli nedvesség, a mint beszivárog a földbe, sokkal könnyebben jut a tág, mint a szűk kutba. A tágitásnál az egész kutat egyenlően nagyobbra kell építeni.

Schwarz Manó urnak, *Pozsony*. Az ipariskolák arra szolgálnak, hogy különböző szakmákban gyakorlati embereket képezzenek. Négy középiskola szükséges hozzá. Ipariskolában lehet műlakatos, műasztalos, műsztergályos, mechanikus stb.

Idősebb **Csenki** József urnak, *Sz.-St.-Miklós*. Kívánsága alapján a kért számokat elküldtük.

Gnedt A. urnak, *Szűgy*. A *fahamu* igen jó trágyaszert s alkalmazható mindenféle földre, agyagosra és laza homoktalajra egyaránt. Legezélszerűbben lóherek, luczernások trágyázására használható. Nem ezélszerű azt közvetlenül a növényekre felszórni, hanem ajánlatosabb a vetés előtt elhinteni s alászántani, hogy ott előzetesen kilugoztassék. Épen ezért úgy a dohány, mint a szőlő alá használva koratavasszal kell kiszórni s leszántani, a szőlőnél pedig bekapálni. Katasztrális holdanként kell belőle 2—3 métermázsa. A *köszénhamu* trágyaértéke csekély s közvetlenül a növények alá használva ártalmas. A köszénhamu az agyagos talajra való, a melyet lazábbá tesz; de hogy a növénynek ne árthasson, azt még ősszel kell kiszórni s alászántani. A trágyába is bele lehet keverni és úgy kihordani a földekre, de előbb a salaktól és kövektől szitálás által kell azt megtisztítani.

J. K. A. urnak, *Kolozsvár*. A beküldött költeményt nem használhatjuk.

Ifj. Nagy Sándor urnak *Szilágy-Somlyó*. A szőlőültetésről és az amerikai szőlők ojtásáról nem lehet olyan röviden írni. Vagy sorát ejtjük, hogy hosszabb cikkeket írjunk róluk, vagy pedig egy olesó és jó könyvről gondoskodunk ebben a kérdésben olvasóink részére.

Szentimrey Gyula urnak, *Baranya*. Hitelszövetkezetet 26 taggal is lehet alapítani, csak hogy a hitelszövetkezet csak akkor fejthet ki igazán áldásos működést, ha minél több tagot ölel fel kebelébe. Ép azért kívánatos, hogy lehetőleg többeket igyekezzenek bevonni a szövetkezetekbe, mit úgy fognak elérni, ha az üzletrészeket nem 100, hanem csak 25—30 frtban állapítják meg, a melynek a befizetése kisebb részletekben esetleg több évre terjedőleg is megengedett. Ez nem zárja ki, hogy az a huszonhat egyén egyszerre mondjuk négy üzletrészt jegyez és fizet be. A jótállást az alapszabályokban kell körvonalazni s ez lehet egy-két és többszörös. A leggyakoribb a kétszeres jótállás, a midőn a fennebi eset szerint 25 frt készpénz befizetésén felül még 50 frtért kell a szövetkezeti tagnak a jótállást elvállalni az esetleges veszteségeért. A hitelt készpénzben fizeti ki a központ. A szövetkezet 10—15 évre is alakulhat ugyan, de értelme nincs, mert egy szövetkezet működésére állandóan szükség van s nem képzelhető, hogy 10—15 év múlva a község hiteligenyei tökéletesen kielégítve és rendezve legyenek. Minél hosszabb időre alakul tehát a szövetkezet, annál biztosabb alapokon nyugszik az s annál hasznosabb működést fejthet ki. A kölesön nem kebeléztetik az adós birtokára, hanem arról vagy váltót vagy kötvényt állít ki. Jelenben a központi kölesön kamatlába 5¹/₂%, mely a tőke visszatérítése után nem fizetendő.

Horák János urnak *Székesfejérvár*. Székesfejérvár lakosainak száma a legutolsó népszámlálás szerint 27,548-ra tehát 20,000-nél többre rug s így a város a borítal- és huszfogyasztási adó-árszabás szerint az I. osztályu városok közé tartozik. A szőlősgazdák tehát Székesfejérvárott házfogyasztásra szánt saját termésü boraik után 3 frt 35 krt., bormust és szőlőcsefrefre után 2 frt 52 krt. tartoznak fizetni hectoliterenként. Ezt a kedvezményt csak akkor kapják meg, ha a házfogyasztásra szánt mennyiséget szeptember 15-ig a városi hatóságnál szabályszerűen bejelentik, mert ha elkésnek a bejelentéssel, akkor már a rendes adót, vagyis minden hectoliter bor után 6 frt 35 krt., minden hectoliter bormust és szőlőcsefrefre után 4 frt 76 krt. tartoznak fizetni.

Gr. Zichy István Ő nagyméltóságának, *Kis-Jenő*. A hiányzó számokat pótoltuk. A további pontos küldésre nézve intézkedtünk.

Lövey József urnak, *Dobrest*. A számok „Kir. erdővállalat” ezimen mentek. A ezimet helyesbítettük.

Tatai Ferencz urnak, *Kun-Madaras*. A lapot az első függetlenségi olvasóköri részére megindítottuk.

Csapó István urnak, *Iváncsa*. A kívánt számot elküldtük.

Szabó Bertalan tanító urnak, *H.-Petri*. A pontos küldés iránt intézkedtünk. Kérjük a lap terjesztését.

Lukács István urnak, *Sid*. A naptárt és a kívánt árjegyzékeket elküldtük.

K. F. urnak, *Beocsin*. Az előfizetést köszönettel vettük, a 4-ik számot annak idején elküldtük és most újból postára adtuk.

Budapesti piac.

A gabona ára Budapesten.

Budapest, február 25.

Buza e héten:

<i>Tiszavidéki</i>	76—82 kil. buza ára	6 frt 60—6 frt 80 kr.
<i>Pestvidéki</i>	„ „ „ „ 6 „	55—6 „ 75 „
<i>Fejérmegyei</i>	„ „ „ „ 6 „	55—6 „ 75 „
<i>Bácskai</i>	„ „ „ „ 6 „	65—6 „ 85 „
<i>Bánsági</i>	„ „ „ „ 6 „	55—6 „ 75 „
<i>Északmagyarországi</i>	„ „ „ „ — „	— „ — „
<i>Rozsot</i>	mmázsánként 5 frt 40—5 frt 50 krral fizették.	
	<i>sörfőzésre való,</i>	mmként 7 frt 15 kr. 8 frt 15 kr.
<i>Árpa</i>	<i>szeszfőzésre való</i>	„ 6 „ 30 „ 6 „ 80 „
	<i>takarmánynak</i>	„ 5 „ 80 „ 6 „ 15 „
<i>Zab</i>	mmázsánként	5 „ 90 „ 6 „ 30 „
<i>Tengeri</i>	„	6 „ — „ 6 „ 15 „

Egyébb magvak: *Köles* mm. 6.20—6 frt 80 kr.; *ken-dermag* — frt — kr.; *lenese* 8—14 frt — kr.; *bab nagy* 8.50—9 forint; *bab kicsi* 9.75—10 frt — kr.; *vöröshere magyarországi* 55—68 frt; *vöröshere erdélyi* 60—68 frt; *luczerna* 35—50 frt; *bükköny* 5.60—6 frt — kr.; *muharmag* 16—17 frt; *mák* 18—20 frt.

Lóvásár: Nehezebb igásló páronkint — frt könnyü igásló — frt.

Marhavásár: m.-mázsánként fizetnek élősulyban: Elsőrendü *jármos ökörért* 27—28 frt; közép minőségü *jármos ökörért* 28—32 frt; silányabb *jármos ökörért* 22—25 frt; hizott *ökör* mm.-ként 26—33¹/₂ frt. hizott *tarka ökör* 27—33 frt. *Fejős tehének.* Fehérszörü magyar tehén, m.-mázsánként 27 frt; *tarka tehén* 31 frt. *Élő borju.* 1 klgr. élősúlyért fizetnek: Elsőrendü *borjuért* 42—45 kr; közepes minőségü *borjuért* 40—41 kr; silányabb *borjuért* 38—39 kr. *Vágott borju.* 1 klgr. hussúlyért fizetnek: Elsőrendü *borjuért* 65—66 kr; közepes minőségü *borjuért* 61—64 kr; silányabb *borjuért* 58—60 kr.

Sertés vásár. (Köbánya.) 100 kgrkint élősulyban, 4% és 45 kgr. levonás az életre. Elsőrendü 300—380 kgr. nehéz sertésért 42¹/₂—43¹/₂ kr, vidéki sertés, könnyü páronkint 250 kilóig 42—43 kr.

Juhvásár. Jó minőségüért, páronkint 11—13.50 frt, gyenge minőségüért, páronkint 8—9.— frt. bárány páronként 4—8.50 frtig.

Baromfi vásár. Lud páronkint 3.00—7.00 krig, kacsa 1.70—3.00 krig, tyuk 1.10—1.40 krig, csirke —.90—1.30 krig, hizott kappan 1.80—2.40 krig, pulyka 3.00—3.50 krig.

Takarmányvásár. Réti széna méterm. 3.40—4.10 kr, mohar 3.70—3.90 kr, zsupszalma 1.45—1.70 kr, takarmányszalma 2.40—3.00 kr, alomszalma 1.20—1.40 kr, tengeri szár 1.20—1.50 kr.

Vegyesek. Szalonna 41¹/₂—48 kr, csurgatott méz 32—33 kr, viasz 1.64—1.65 kr.

Tojás forintonként, friss 25—30, meszes 33—35 darab.

Hagyma: m.-mázsánként 4 frt.

Fokhagyma: m.-mázsánként 22—24 frt.

Dughagyma: m.-mázsánként 26—28—30 frt.

Hungária műtrágyagyár piaci jejtése. Thomasalak 3.65—4 frtig; Káli-trágya 2.65—2.85 frtig; m.-mázsánként zsákkal együtt. Vaszgálicz 2.85—3.10 frtig; Rézgálicz 24.20—25.10 frtig; m.-mázsánként hordókban.

Hol lesz mostanában országos vásár?

Február 4-én: Enying, N.-Károly, Olad, Zsám-bék. — **5-én:** Csenger, Miskolcz, N.-Majtény, Szamos-Ujvár, Szásznádas, Fehérgyarmat. — **6-án:** Bazin, Bobró, Beő, Korpona, Leibicz, Tót-Lipese, Magyarós, Matheócz, Remete, Szikszó, N.-Tapolcsány, Zsolna. — **7-én:** Tápió-Bicske. — **8-án:** Bellus, Alsó-Szopor, Csejthe, H.-Dorogh, Gács-Váralja, Jolsva, Jász-Kisér, Lubicza, Szakolcza. — **9-én:** B.-Almás, Hatvan, Ilonda, Köszvényes, M.-Almás, Majsa, Poroszló, Rékás, Turkeve. — **10-én:** Feled, Kapos-Mérő, Lugos, Kraszna-Bélték, Perbete, Szakácsi, Szeghalom.

Luczernát, lóherét, répamagot

ajánl

Mauthner Ödön magkereskedése

BUDAPEST.

11

Figyelmeztetés: Répamagvaim szerződésileg Északnémetország leghíresebb, legmegbízhatóbb termelői által kizárólag részemre termeltetnek. Ennek folytán fajazonosságért, továbbá 95, de legkevesebb 85% csiraképeségért szigorú szavatolást vállalok, 85%-nál kevesebb csiraképeségűt (bár ilyen nem forgalmazok) visszafogadok. Nagy fontosságú ez a gazdára nézve, mert a tavalyi gyakori esőzések által a répamag $\frac{1}{5}$ része csak 50-60% csiraképes.

MEZŐGAZDASÁGRÓL és MEZŐRENDSÉGRŐL

szóló 1894. évi XII. t.-cikk,
a végrehajtására vonatkozó
ministeri rendelet
magyarázatokkal ellátva egy füzetben.

Bolti ára 1 forint.

Előfizetőink 1 frt kedvezményáron rendelhetik meg: bérmentes küldéssel 1 frt 10 kr.

Megjelent 1895. évre: Olesó naptár.

csinos kiállításban és érdekes tartalommal.
Bolti ára . . . 20 krajczár.

Előfizetőinknek, portómentes megküldéssel:

1 darab	forint	20 krajczár.
5	1	50
10	2	80
20	4	160
50	10	400
100	20	800

Megrendelhető a kiadóhivatalban.

KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR és ÉVKÖNYV 1895. ÉVRE.

Szerkesztik:

RUBINEK GYULA és SZILASSY ZOLTÁN
az orsz. magy. gazd. egyesület titkárai.

Bolti ára 2 frt; „O. M. G. E.”
tagoknak 1 frt 50 kr., postadíj
20 kr.

2-szeres és 3-szoros termékek

csakis mesterségesen szárított

műtrágyával érhetők el.

„Hungaria” műtrágya-, kénsav és vegyi ipar
részvény-társaság Budapest.

Herényi Gotthard Sándor és Rovara Frigyes művét érdeklődőknek ingyen
és bérmentve küldjük meg.

16

Február hó.

HETI NAPTÁR

Bőjtelő-hava.

A hó és hét napjai	Római katolikus naptár	Protestáns naptár	Görög keleti naptár	N A P		H O L D	
				kel óra perc	nyugszik óra perc	kel óra perc	nyugszik óra perc
5. IV. vas. Vízker. után. Kath. ev. Krisztus hajójáról. Máté XX. 23—24. — Prot. ev. Ugyanaz. — Gör. ev. Oly. Lukács XVIII. rész. 35—43. szakasz.							
3 Vasárnap	F 4 Balázs p.	F 4 Ralázs	22 A Triod	7 08	4 49	10 10	1 05
4 Hétfő	Veronika	Izidor	23 Kelemen	7 07	4 50	10 41	2 23
5 Kedd	Agáta sz.	Agáta	24 Xenia	7 05	4 52	d. u.	3 40
6 Szerda	Dorottya	Dorottya	25 Gergely	7 04	4 54	0 19	4 51
7 Csütörtök	Romuald	Richard	26 Xenophon	7 02	4 55	1 38	5 49
8 Péntek	M. János	Salamon	27 Kriz. János	7 00	4 57	3 06	6 33
9 Szombat	Apollonia	Apollonia	28 Efrem	6 59	4 58	4 38	7 05
10 Vasárnap	F Scola-tik	F Septuag	29 A Septuag	6 58	4 59	6 07	7 20

Heremag, arankamentes.... 76 és 72 frt
Répanag, Oberndorfi, sárga..... 32 frt
Baltaczimmag, kétnyirettü..... 16 frt

Államilag ólomzárolva 50 kilós zsákban
bruttó 100 kilónként fenti árakért kapható

Gróf Teleki Arvéd
drassói uradalmában,

Atvinz állomásnál, ha utánvételt rendeltek:
verő állomásán, ha a pénz franco küldetik.
Nagyobb vételnél engedmény.

Levelek Koneza postaállomásra kéretnek.

Törlesztési kölesön földbirtokokra.

Kölesön a valódi becsérték 1/4
részéig 20—50 év közti időre
kiszámlázható. Bir-
tokok felmondhat
bár mikor, pénz-
intézet nem mond
hat fel. Csekély
kamatlós tőke is
törlesztetik. Leboncolás 14
nap alatt.

Semmi új teges költség.
Minden felvilágosítás díjmentes.
Beküldendő csakis: telek-
könyvi kivonat, kataszterív. —
Ingatlan- és Jelzáló-
Forgalmi Intézet,
Budapest, Váczi körút 39

Legnagyobb Ingatlan- és Jelzáló-
Forgalmi Intézet a monarchiában,
mely hetekenként és a
lehetőleg több földbirtoko-
soktól ajánlja.

Olesó könyvek:

A PIKTORÉK ÁNYA.

Társadalmi regény. Ára 30 kr.

HÁLÁS SZEREP.

Regény. Irta: Erdélyi Gyula. Ára 30 kr.

KOSSUTH-EMLÉK.

Emlékkönyv Kossuth Lajos életéről és sze-
repléséről 118 képpel.

Irta: Clair Vilmos.

A „Kossuth-Emlék” tartalma: 1. Kossuth
Lajos élete. 2. Kossuth a szabadságharcban.
3. Kossuth otthona. 4. Kossuth családja. 5.
Kossuth nótája. 6. Aomák Kossuth életéből.
7. Kossuth gyermekei a fogságban. 8. Kossuth
kezeirása.

Ára 25 krajczár.
Megrendelhető a **Független Ujság** kiadó-
hivatalában:
Budapest, Üllői-ut 29. szám.

Bor- és pinczekezelési kellékek

u. m. cognac, savtalanító per, borkősav,
(vegytiszta) vizahélyrag, dugaszok, dugaszoló- és
cizinkupakológépek, borszesz, JULETEN
borderítőpor stb. legolcsóbb árban kaphatók

WATTERICH ARNOLD-nál

BUDAPEST,

Dohány-utca 5. szám alatt.

Árjegyzék ingyen.

KIADÓHIVATALUNKBAN KAPHATÓ:

SZŐLEINK UJJÁALKITÁSA.

Irta: Baross Károly. Ára 1 frt. 4 tájrajz, 1 térkép és több
ábrával illusztrálva. Tárgyalva az orsz. m. gazdasági egyesület
által Peér, N.-Várad, N.-Károly, Arad, Paulis-Baraczká, Mé-
nes, Kuvin, Világos, Muszka, Magyarád, Pankota, Versecz,
Fehértemplom, Deliblat, Pancsova, Szeged, Kecskemétre
rendezett szőlészeti tanulmányu tapasztalatait.

SZŐLŐLEVÉL SODRÓPILLE.

(Tortrix Pillerina)

Irta: SAJÓ KÁROLY.

Tartalma: Tortrix pillerina Franciaországban. Tortrix pille-
riana Magyarországon. Ismertető jelek, életmód. Tortrix pille-
riana elszaporodását gátló faktorok és az emberi védekezés.

Ára 50 kr., postán bérmentve 65 kr.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, Alkotmány-utca 31. szám.

Tavaszi mag-árjegyzékünk

megjelenvén, azt a tisztelt gazdaközönség szives figyelmébe ajánljuk
és kívánatra bérmentve megküldjük.

Gőzekéket,

út-i lokomotivokat,
gőz út-i hengereket

szállít

a legtökéletesebb szerkezetben
és a legmérsékeltebb áron

John Fowler és T^{sa}

Budapest,
Váci-körút 76. szám.

Nöthling Vilmos

magkereskedésében

Budapest, Kálvintér 9. sz. alatt

szerezhetők be

a legkitünőbb és legmegbízhatóbb
gazdasági-, kerti-vegy- és
virágmagvak.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

KLÖSZ GYÖRGY

fényképészeti és műszaki műintézete

Városligeti fasor 49. szám alatt
(saját házában).

Villamos-vasut megállóhely a ház előtt.

Városi iroda régi helyiségben: Kossuth-Lajos-u. 18., I. em.

GANZ ÉS TÁRSA

vasöntöde és gépgyár-részvénytársulat

➤ BUDAPEST. ◀

Ajánlja a vas- és aczelöntés, valamint a gépgyártás keretébe tartozó mindentéle czikkeit, különösen pedig a tisztelt gazdaközönséget érdeklő következő speciálításait:

HENGERSZÉKEKET

paraszt- és finom örlésre, kéregöntetű sima és rovátkolt hengerekkel;

malmászati egyéb gépeket s teljes malom-berendezéseket,

TURBINÁKAT

a helyi viszonyoknak megfelelőleg szerkeztve, mik a vízkerekeket mind tartósságuk, mind nagyobb határfokuknál fogva messze fölülműlják, mindenféle szerkezetű

ZSILIPÉKET, ZSILIPKAPUKAT

stb.; mindenféle átmérőjű

öntött vascsöveket alagesőajtókat, földéleserép- és téglavetőgépeket, czölöpverő-gépeket, anyagszállító-kocsikat,

gáz- és petroleum-motorokat,
GÁZ-, PETROLEUM-KALAPÁCSOKAT

kovácsműhelyek számára, mindenféle

szivattyúkat, spiritus-szállító vasuti kocsikat

kőmegmunkáló-gépeket, kenderkikészítő-gépeket,

GŐZGÉPEKET, UTIHENGEREKET és mindenféle

kötörő-, zúzó- és aprózó-gépeket 470

utak készítéséhez;

Mechwart-féle FORGÓ GÖZEKÉKET,

világításhoz vagy gépek hajtásához szükséges villamosságot bármely távolságra elvezető **dynamo gépeket** stb. stb.

Sternberg Ármin és testvére

cs. és kir. szabad. hangszer-ípar

Budapest, VII. Kerepesi-út 36. sz.

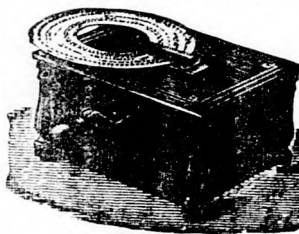
Saját készítményű, mindenemű hangszerek és azok kellékei és alkatrészei. Mindennemű hangszerek és zenélőművek javítása és hangolása szakszertű pontossággal eszközölhetik

külön-külön képes árjegyzék kérendő

Harmonikák stb. mechanikai hangszerekről.

„Columbus” cimbalomverőfej megszünteti az eddigi pamutozást és cernázást, erős és csengő hangot nyerünk általa. Minden verőre bárki ráhuzhatja és mindenkor le is huzhatja. Sohasem pusztul el. Ára a verőpálcákkal együtt az utóbbiak minősége szerint 2.—, 2.50, 3.— és 3 frt 50 kr. Külön a „Columbus” verőfej párja 1.— frt.

Legújabb! Legújabb!

INTONA

változtatható ércjátéklapokkal és korlátlan műsorral.

Ezen új találmányu hangszerrrel minden előzetes tanulmány és zeneismeret nélkül száz meg száz tetszés szerinti zenedarabokat lehet játszani. Ára 12 frt, a kottalapok darabja 30 kr. Megrendelések az árak előleges beküldése mellett vagy utánvétellel teljesíthetnek.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Javítások pontosan eszközölhetők.